

ENSIMMÄINEN HETKI

Taidenäyttelyn teokset formalistisesti

Veli Karppinen

Opinnäytetyö

Kuvataiteen koulutus
Kuvataiteilija

2023

Kuvataiteen koulutus

Tekijä	Veli Karppinen	Vuosi	2023
Ohjaaja(t)	Eija Rajalin		
Toimeksiantaja	Lapin Ammattikorkeakoulu		
Työn nimi	Ensimmäinen hetki – taidenäyttelyn teokset formalistisesti		
Sivumäärä	41 + 27		

Opinnäytetyöni tarkoitus oli tutkia taidenäyttelyyn tulevia taideteoksia formalismin näkökulmasta. Ne olivat osa taiteellista tutkimusta ja syntyneet teokset ovat tutkinnan kohteina ja samalla kokeen tuloksia.

Taiteellinen tutkimus on tutkimusmenetelmä missä taiteilija alkaa tietoisesti heijastamaan omaa työskentelyään ja tutkii teoksiaan ja niiden syntyä. Tämä tekee siitä erityisen tutkimusmuodon, joka yhdistää taidetta ja tiedettä. Vain yksi merkittävä taidegenre jäi tutkimatta valmiista teoksista, joiden aiheet vaihtelivat asetelmista käsitetaidetta hyödyntävään kuvanveistoon.

Teokset syntyivät ideasta mitä seurasi tutkimusvaihe ja luonnostelu. Luonnoksien jälkeen alkoi varsinaisen teoksen valmistus missä väritys ja sommittelu saivat lopullisen muotonsa. Tämä prosessi oli joustava sillä kaikissa tapauksissa teoksen valmis muoto ei ollut alkuvaiheessa selvä.

Taiteellinen tutkimus antoi selkeitä tietoja jo olevan ammattitaidon heikkouksista ja vahvuuksista. Välineet, jotka ovat luontevimmat tulivat tutuimmiksi ja vähemmän tuttujen välineiden kohdalla saatiin selkeitä oppitunteja.

Avainsanat formalismi, kuvataide, taidenäyttely
Muita tietoja Opinnäytetyössä mainitut teokset olivat Tornion Kuvataideseuran joulukuun 2023 näyttelyssä joka alkoi 28.11.2023 ja päättyi 21.12.2023.

Bachelor Culture and Arts

Author	Veli Karppinen	Year	2023
Supervisor(s)	Eija Rajalin		
Commissioned by	Lapland University of Applied Sciences		
Title	The First Moment – Formalist View on Artworks of Exhibition		
Number of pages	41 + 27		

The purpose of my thesis was to study artworks presented at art exhibition using formalistic analysis. The study was part of an artistic research in which the result was both the objective as well as the outcome of the study.

Artistic research is a method of research in which the artist deliberately starts to reflect on their work and studies his/her own works and how they were made. Tools used to make works vary from digital drawings to sculpting and painting. Only one significant art genre was not studied during the research among the finished works, the subjects of which varied from abstract sculptures to still life utilizing conceptual art.

The process began with an idea that was followed by the study and sketching. After the sketches, the actual creation of works begun where final layout and coloration got their shape. This process was flexible as in some cases finalized shape was not clearly defined at the beginning.

The artistic research gave clear information about strengths and weaknesses of existing professional skill. The tools which were familiar became more familiar and less familiar tools were learned.

Keywords art exhibition, formalism, visual arts
Special remarks Artworks mentioned in thesis were publicly shown in December 2023 exhibition of Tornion Kuvataideseura which started 28.11.2023 and ended 21.12.2023

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TAITEESTA JA TUTKIMUKSESTA	6
2.1 Taiteellinen tutkimus ja taidenäyttelyt	6
2.2 Työmetodeista ja näyttelypaikasta	9
2.3 Teoksien kuvaus	9
3 POHDINTA	35
LÄHTEET	37
LIITTEET	421

1 JOHDANTO

Taide ja sen mukana sen tekijä, taiteilija on monta asiaa. Pekka Hannulan (2023) mukaan se voi olla tunnetta, terapiaa, totuutta, uskoa, viesti, keräilykohde, muistia ja ammatti. Viimeksi mainittu on ehkä se selkein määritelmä. Taidetta tehdään monenlaisilla välineillä ja koska taiteelliset esineet ovat kauppatavaraa on taiteilijan löydettävä asiakkaita. Asiakkaita voi laajemmin kuvata sanalla yleisö.

Oma hypoteesini on, että uuden taiteilijan suurin ongelma on aina yleisön löytäminen. Järjestän taidenäyttelyn näyttääkseni osaamistani ja uskallustani. Nopealla ajattelulla itseni lisäksi näyttelyn järjestäminen hyödyttää näyttelytilan ylläpitäjää, joka saa siitä vuokratulot ja kuukauden näyttelyn. Opinnäytteellä ei ole varsinaista koulun ulkopuolista toimeksiantajaa, mutta lupauduttuani järjestää näyttelyn näyttelypaikalla on oikeus odottaa, että se myös tapahtuu.

Opinnäytetyöni tarkoitus on dokumentoida teosten itsensä valmistamisen ja näyttelyn järjestämisen prosessia. Teoksien syntyä käsitellään teknisestä ja formalistisesta näkökulmasta ja muodostavat tutkimuksen pääosion. Näkökulmaa haetaan taidehistoriasta ja metodina on taiteellinen tutkimus.

Pääkysymyksenä on siis kysyä millaisella prosessilla näyttelyä varten tarvittavat teokset valmistuvat. Taidenäyttelyt itse ovat melkoisen tärkeä ja/tai hyödyllinen keino taiteilijalle tuoda teoksiaan esille.

Koska opinnäyte perustuu teoksien tekemiseen ja esillepanoon se on juurikin taiteellista tutkimusta. Käytännön tutkimusta siis. Näkökulma on hyvin pitkälle kokemuspohjainen ja tutkittavia teoksia käsitellään formalismin näkökulmasta ja edeltäviin teoksiin viittaavalla tavalla. Tarkoitus on löytää mahdollisia esikuvia joita on käytetty tietoisesti tai ei.

Markus Hotakaisen (2014) kysymyksiä noudattaen opinnäytetyöntekijä tutkii, tutkimuksen kohteena on taiteellisen työprosessin nivoutuminen taidehistoriaan ja tutkimuksen tulokset ovat vielä tuntemattomina. Asiaa tutkiva koe koostuu useiden kuvataideteosten valmistamisesta yksityisnäyttelyä varten. Opinnäyte on hyvin pitkälle käytännön työhön perustuva.

2 TAITEESTA JA TUTKIMUKSESTA

2.1 Taiteellinen tutkimus ja taidenäyttelyt

Taiteellinen tutkimus on taiteilijan tietoista harjoittelua ammattitaitonsa parantamiseksi. Laura Gröndahl (2023a) mainitsee että ”taiteilijan työhön saattaa myös kuulua hyvinkin paljon teoreettista ja käytännöllistä tietoa erilaisilta ei-taiteellisilta tiedonaloilta. Taidemaalari tuntee värioppia ja maalien kemiaa, tanssija ihmiskehon anatomiaa, teatterin tekijä opiskelee tekeillä olevan näytelmän historiallista taustaa. Taiteen tekeminen avaa tietoon toisenlaisen näkökulman, kuin esimerkiksi insinööritiede, lääketiede tai yhteiskuntatieteet. Se saattaa myös osoittaa vakiintuneiden tieteellisten ajattelutapojen katvealueita: mikä niiden piirissä jää huomaamatta ja käsittelemättä eikä ehkä ole ilmaistavissa muuten kuin aistikokemuksen ja toiminnan avulla”. Tämä on taiteen ainutlaatuinen piirre, sillä kaikki tieto voi olla taiteilijalle hyödyksi.

Gröndahl mainitsee taiteen taiteellisen tutkimuksen joko käsittelevän taidetta itsessään, tutkimusta taidetta varten tai tutkimusta taiteessa ja Gröndahlin (2023b) mukaan tämän kolmijaon esitti Christopher Frayling 1993. Käytännön esimerkkinä ensimmäisestä on Lauren Kirchnerin (2013) mainitsema röntgenkuvien ottaminen esimerkiksi Rembrandt van Rijnin maalauksista, jotta mahdollisesti päällemaalattu teos on mahdollista nähdä. Tämä tutkimusmuoto käyttää muiden tieteiden menetelmiä tutkiessaan taide-esineitä. Toinen muoto on lähempänä käytännön kokeiluja uusien menetelmien löytämiseksi taiteessa. Neil Oseman (2017) kuvaa useita teknisiä haasteita, joiden kanssa Stanley Kubrick ja kuvaaja John Alcott joutuivat painimaan pystyäkseen kuvaamaan elokuvan *Barry Lyndon* sisäkohtaukset täysin autenttisessa kynttilänvalossa ja ainutlaatuiset Zeissin linssit olivat vasta ensimmäinen askel pitkässä kokeiluvyyhdessä, mikä johti valmiin elokuvan Oscar-palkintoon.

Taiteen itsensä käyttäminen tutkimusmenetelmänä löytää edeltäjän Hunter S. Thompsonin käyttämästä gonzo-journalismista missä Encyclopedia Britannican mukaan reporterit on jutun keskellä ja kertoo tosiasiat subjektiivisella tavalla (Ostberg 2023). Taiteellinen tutkimus Gröndahlin (2023) mukaan ”perustuu tekijän

omakohtaiseen praktiikkaan” ja sen seurauksena ”yksittäisten tutkimusprojektien lähestymistavat, sisällöt ja menetelmät vaihtelevat suuresti sekä taiteenalan että tutkijan henkilökohtaisten näkemysten mukaan”.

Taiteellisen tutkimuksen erikoinen piirre on taiteilija-tutkijan väistämätön sekoittuminen tutkimukseen itseensä. Taiteellinen työ on väline, tutkimuskohde ja käytännöllisen kokeen lopputulos samanaikaisesti. Taiteellinen tutkimus alkaa, kun Gröndahlia (2023) siteeraten ”taiteen tekeminen kääntyy kohti tutkimusta silloin, kun tekijä pysähtyy tietoisesti ihmettelemään omaan tekemiseensä sisältyvää ymmärrystä eikä ainoastaan keskity teoksen toteuttamiseen tavanomaista vastaanottoa varten” ja työprosessin tarkoitus on ennen kaikkea ”ajattelun ja ymmärryksen syventäminen taidetta tekemällä.”

Taiteen yksityisnäyttely on melkoisen vanha asia. João Ribas (2015) sanoo, että ensimmäinen selkeästi dokumentoitu yksityisnäyttely tapahtui 1775 protestina Nathaniel Honen hylkäykselle Royal Academysta. Kyseinen taiteilija siis itse oli näyttelyn pitäjä. Fundació Gala-Salvador Dalí taas kertoo, että Salvador Dali itse piti ensimmäisen yksityisnäyttelynsä 1925 ja toteaa, että se heijasti kokeellisen ja traditionaalisen risteystä, joka tulisi hallitsemaan Dalín uraa (Fundació Gala-Salvador Dalí 2016). Lynette Ubel (2019) kertoo blogissaan, että hyvä yksityisnäyttely keskittää yleisön suoraan töihisi ja omaa vahvan kaupallisen potentiaalin.

Taidenäyttely on tilaisuus missä taiteilija tai joukko taiteilijoita tuo taideteoksia esille. Mark Tapio Kines listaa yhdeksän merkittävää taidenäyttelyä historiasta (Kines 2011) ja ei ole yllättävää, että Natsi-Saksan vuonna 1937 järjestämä Die Ausstellung "Entartete Kunst" on listalla. Erityisen huvittavana lisädetaljina ”rappiotaide” keräsi huomattavasti suuremman määrän yleisöä kuin saman hallinnon suurellisesti esittämä Große Deutsche Kunstausstellung, joka oli samaan aikaan. New Yorkissa vuonna 1913 järjestetty International Exhibition of Modern Art oli vakuuttava kuukauden kestävä ja yli 1300 teosta sisältänyt speaktaakkeli missä oli mukana amerikkalaisia ja eurooppalaisia taiteilijoita (Ricci 2023) ja aiheutti melkoisen kohun.

Tate Galleryn (2023) näkökantaa tulkiten formalismi on keino tutkia taidetta juurikin sen muotoa analysoimalla. Formalismissa se miten teos on tehty ja miltä se näyttää on tärkeintä. Se on tapa analysoida teosta sen itsensä tekotavan ja visuaalisen annin perusteella. Tarinallinen sisältö tai suhde ympäröivään maailmaan on toissijaista. Isabella Meyer (2020) toteaa, että formalismi sai alkunsa 1800-luvun lopussa vastalauseena post-impressionismille ja sen varsinainen päämäärä oli vastata siihen mitä taide itsessään on. Formalismi on samanaikaisesti vallankumouksellinen ja filosofinen käsite, joka tuo mukaan kriittisen tarkastelun ja tieteellistä näkökulmaa. Kaikki teokseen ymmärtämiseen liittyvä on teoksessa itsessään. Se aloitti enemmänkin keinona tulkita taidetta mutta myös pohjusti abstraktia taidetta. Formalistinen näkökanta on myös pohjana ajatukselle ”taiteesta taiteen vuoksi” ja hylkää ajatuksen taideteoksesta, joka palvelee moraalisia tai sosiaalisia tarkoituksia. Taide on sen itsensä kauneuden vuoksi ja tämä kauneus on löydettävissä teoksen rakenteellisista elementeistä: väri, muoto, viiva ja tekstuuri. Teos irrotetaan sen yhteiskunnallisesta yhteydestä ja vain sitä itseään tarkastellaan.

Yhteenvedona teen taidenäyttelyn, jonka tarkoitus on tehdä yhteenvedo klassisista aiheista ja suuntauksista. Tutkin näyttelyyn tulevia teoksia formalistisen työprosessikuvauksen kautta. Tarkoitus on löytää yhdistäviä tekijöitä ja mahdollisia taidehistoriallisia yhteyksiä. Mona Tranter (2020) selittää, että taidenäyttely on keino oppia kuvailemaan taidetta sanoin, oppia taiteellista esillepanoa, tilaisuus verkostoitumiseen, mahdollisuus oppia uusia asioita ja keino motivoida muita. Päämäärä on ennen kaikkea saada teoksia esille koska taiteilija laittaa teoksia esille. Taiteilijan pitää olla näkyvä. Käytännön työn kautta tapahtuvan tutkimuksen tarkoitus on löytää luontevia työvälineitä ja -menetelmiä ja harjaannuttaa niiden käyttöä.

2.2 Työmetodeista ja näyttelypaikasta

Ensimmäinen vaihe teoksen tekemisessä on idea. Se voi olla nimi tai heikko aavistus siitä mitä teoksen pitää esittää tai mitä sen olemassaololla yrittää viestiä. Ideoiden saanti edellyttää silmien ja korvien auki pitämistä ja ennen kaikkea sisäisen sensuurin höllentämistä. Näyttelyn teoksissa on käytetty moninaisia ideoita ja sen kokonaisidea on antaa yhteenveto syntyneestä taiteellisesta ajattelutavasta ja polusta, joka siihen on johtanut.

Pääasiallinen työväline oli digitaalinen taide. Koko yhteiskunnan ollessa voimakkaasti digitalisoitunut on erittäin tärkeää, että taiteilija osaa hyödyntää sitä. Välineen armollisuus virheiden suhteen myös teki siihen keskittymisen luontevaksi. Historiallisessa mielessä digitaalinen taide sai alkunsa jo ennen kotitietokoneiden menestystä. Victoria & Albert Museumin omistama Ben Laposkyn valokuvateos *Oscillon 40* on tehty manipuloimalla oskilloskoopin signaalia ja valokuvaamalla se (Victoria & Albert Museum 2009) ja siten sekoittaa digitaalisen välineen ja kuvataiteen rajaa. Mayfieldin mukaan digitaalinen taide omaa suuren katoamisriskin (Mayfield 2002) joka havaittiin jo sen alkaessa tulla osaksi taiteen valtavirtaa.

Maalaustaide on kirjoitustaitoa vanhempi asia ja sen historia on pitkä ja sotkuihin. Lobon (2020) esittämän yhteenvedon mukaan ensimmäiset esittävät maalaukset syntyivät yli 40 000 vuotta sitten neanderthalinihmisen toimesta ja ne olivat eläinaiheisia teoksia, jotka maalattiin suoraan luolien kivipinnoille luonnonväreillä (Cascone 2021). Maalaaminen on siis erittäin pitkän historian omaava taidemuoto.

Kuvanveisto on esihistoriallinen taidemuoto siinä missä maalauskin. Jos Israel Museumin kokoelmissa oleva Berekhratin Venus (Israel Museum 2005) on taide-teos niin kuvanveisto on erittäin paljon maalaustaitea vanhempi taidemuoto. Kiistatta vanhin veistokseksi tunnistettava Hohle Felsin Venus todistaa, että kuvanveisto on lähes yhtä vanha taidemuoto kuin maalaustaide (Curry 2005).

Valokuvaus on teknologian kehityksen synnyttämä uusi taidemuoto. Hertzmannin mukaan se herätti aluksi suurta pelkoa taiteilijoiden elannon suhteen, mutta hyvin nopeasti ilmeni, että se on uusi väline joka toimii omilla säännöillään ja sen mah-

dollistama todellisuuden taltioiminen teknisellä koneella muutti taiteilijoiden toimeenkuvaa (Hertzmann 2018). Peter Yeungin kirjoitusta referoiden valokuvien manipuloiminen on lähes yhtä vanha taito (Yeung 2014) ja monet silloin käytetyt tekniikat ovat yhä käytössä.

Näyttelypaikaksi muodostui hyvin aikaisessa vaiheessa Tornion kuvataideseuran galleriatila. Tilan valitsemisen perusteena oli ajatus luoda näyttelyyn kodikas, lämmin vaikutelma. Tila myös saatiin alennuksella. Vanha kartano, jonka seinät ovat kaikkea muuta kuin suoraa antaa näyttelyyn elävyyttä ja ihmisläheisyyttä mikä sopii näyttelyn pääasiassa taidehistorialliseen yhteyteen.

Näyttelyn nimeksi tuli *Ensimmäinen hetki* viittauksena siihen, että se on ensimmäinen yksityisnäyttely ja se on myös viittaus Kiasman vuodenvaihteessa 2002-2003 järjestämään Toinen tuleminen-näyttelyyn (Kiasma 2002), missä Kalervo Palsan teoksia tuotiin esille.

2.3 Teoksien kuvaus

Tässä luvussa teoksia itseään ja niiden tekotapaa analysoidaan tarkemmin. Yhtenevänä piirteenä digitaalisesti toteutetuissa teoksissa noudatin usein alla kuvattua menetelmää. Tämä kuvaus siis pätee jokaiseen digitaalisesti toteutettuun teokseen, vaikka muunnelmiakin niissä on.

Jokainen taideteos lähtee ideasta. Platonin ideaoppia hyödyntäen ideat "toimivat myös jonkinlaisena "standardina" tai ideaalisena mallina, johon jotain aineellista esinettä tai ilmiötä verrataan, kun sanotaan sen kuuluvan johonkin tällaiseen luokkaan" (Lappi 2001) ja jokaisen tehdyn teoksen takana on jokin päämäärä. Tässä yhteydessä teoksen idea on yleensä ilmiselvästi löydettävissä sen nimestä. Tarkoitus ei kuitenkaan ole pyrkiä täydelliseen vastaavuuteen vaan enemmänkin mennä kauemmas siitä ja löytää se kohta missä vastaavuus on paljon heikompi. Tate Gallery toteaa (Tate Gallery 2023) abstraktin taiteen olleen vallitseva taidesuuntaus jo 1900-luvun alusta lähtien. Täydelliseen vastaavuuteen pyrkiminen onkin melkoisen tarpeetonta valokuvauksen ollessa laajalle levinnyt taito.

Idean jälkeen alkaa referenssikuvien löytäminen, jotka eivät välttämättä ole kokonaisia kuvia. Nämä kuvat tai niistä tarvittavat palaset järjestellään halutun sommitelman muotoon. Sommitteluvaiheen jälkeen alkaa apuviivojen piirto missä varsinainen muoto määräytyy.

Teoksen karkean hahmottelun jälkeen alkaa varsinainen työstöprosessi. Tässä vaiheessa teoksen pääelementtien varsinainen väriskaala on päätetty ja huomattavimmat elementit saavat taustavärin. Tämän taustavärin päälle vedetään pitkiä vedoksia, joilla peitetään laajemmat alat. Tarkoitus on täyttää isommat alueet ensin jotta yksityiskohtia voidaan sitten lisätä.

Teos #1, Taistelevat metsot

Ensimmäinen teos, joka pääsi tarkkailuun, oli abstrakti versio Ferdinand von Wrightin erittäin kuuluisasta teoksesta *Taistelevat metsot* (Kuvio 1). Teos on niin arvostettu, että se pääsi pronssisijalle Ateneumin 2006 järjestämässä Maamme taulu -äänestyksessä (YLE Uutiset 2006). Tunsin että ottamalla tunnettu ja laajalle levinnyt aihe voin osoittaa kunnioitustani edeltäviä taiteilijasukupolvia kohtaan ja siten kohottaa taiteellista statustani. Tiesin että suoraa jäljitelmää en pystyisi tekemään omilla teknisillä taidoilla ja ihan vaan digitaalisen kuvan peukalointi erilaisilla suotimilla ja värisäädöillä ei osoittaisi taiteellista kykyä. Dramaattisesti vahvasta fotorealismista olisi mentävä pelkistävään abstraktioon.

Kuvio 1: Taistelevat metsot. 1886. von Wright F.

Ensimmäinen vaihe teoksen abstraktoinnissa oli hankkia kopio ja ritiläkuvio. Sen jälkeen ritiläkuviota hyödyntäen alue jaettiin värin hallitsemiin alueisiin, jota olisivat enintään 45:n asteen kulmissa. Nämä alueet täytettiin värillä ja tarkoitus oli puristaa esiin muoto ja hallitseva väri ilman että teos hajoaa tunnistamattomaksi sotkuksi. Parhaiten menetelmän tulokset huomaa juurikin vertailemalla alkuperäistä ja abstraktoitua versiota (Kuvio 2).

Kuvio 2: Abstrakti versio Ferdinand von Wrightin teoksesta

Olen tyytyväinen teoksen abstraktointiin. Alkuperäisen teoksen elementit ovat tunnistettavissa ja abstraktion itsensä metodi on huomattavissa.

Teos #2, Haavoittunut enkeli

Hugo Simbergin maalaama ja aluksi nimeämätön teos (Kuvio 3) voitti vuonna 2006 tehdyn Maamme taulu -äänestyksen (YLE Uutiset 2006). Onnistunut abstraktio, jonka kohteeksi *Taistelevat metsot* oli joutunut antoi uskallusta tarttua aiheeseen. Jälleen kerran yksityiskohtat katoavat kokonaisuuden tieltä, mutta valittu menetelmä näytti heikkouden. Simbergin teoksen vallitsevan värimaailman keskellä näkyy useita pieniä yksityiskohtia ja ohuita vetoja, jotka antavat miljöölle muotoa ja näiden piirteiden katoaminen näkyy erityisen pahasti oikeanpuoleisen (teoksessa) kantajan ja enkelin välisessä kasvissa, jonka varret katoavat värimaailmaan.

Kuvio 3: Haavoittunut enkeli. 1903. Simberg H

Teknisenä detaljina itse vedetyn ristikon sijasta apuna oli Photoshopin itsensä ruudukko, joka helpotti työn suorittamista huomattavasti. *Haavoittunut enkeli* (Kuvio 4) ei ollut yhtä onnistunut työ kuin *Taistelevat metsot*. Johtuu ehkä massiivisesta määrästä tummia, ohuita vetoja keskellä muutenkin tummaa yleisvaikutelmaa. Jyrkkää kontrastia tarjoava enkeli joka tapauksessa piti muotonsa ja erittäin hyvin. Valittu menetelmä ilmeisesti toimii parhaiten teoksissa, joissa ei ole runsaasti yksityiskohtia.

Kuvio 4: Abstrakti versio Hugo Simbergin teoksesta

Teos #3, Jumalatar

Ensimmäinen puhtaasti omaa taiteellista silmää hyödyntävä teos erosi aihepiiriltään edellisistä (Liite 1). Teos sijoittuu abstraktin ja esittävän väliseen puoliväliin missä teoksen hallitsevat hahmot ovat selkeästi tunnistettavissa naishahmoiksi. Keskeisten naishahmojen lisäksi kuvassa on huomattavana elementtinä ovi-
aukko ja läpikuultavaksi tarkoitettu seinä. Teoksen tarkoitus oli jalostaa työmenetelmiä ja samalla hyödyntää voimakkaita värisävyjä.

Teoksessa etualalla oleva sinisen ihon omaava hahmo on pukeutunut ulkopuolelta vihreään mekkoon ja mekon sisäpuoli on punainen. Taka-alan hahmo omaa vihreän ihon ja on pukeutunut punaisiin bikineihin ja kasvojen alaosan peittävään puolinaamioon. Bikinit ovat samaa punaisen sävyä korkokenkien kanssa, jotka menevät kuvan keskialueilla limittäin ja sulautuvat yhdeksi alueeksi ilman selkeää eroa. Sama sulautumisen vaikutelma näkyy myös samanlaisia sävyjä omaavan mekon ja ihon välillä.

Mielenkiintoisena ja odottamattomana yksityiskohtana löysin tätä teosta työstäessä itselle luontevan ilmaisutavan. Suosimani pitkät vedokset samankaltaisin sävyin aiheuttaa liekkimäisen muodon, joka miellyttää suuresti. Ei niinkään esteettisyyden vuoksi vaan koska se on oma idea. Ei ehkä omalaatuinen idea, mutta se on oma. Clara Nartey toteaa, että oman äänen löytämiseksi on päästävä imitaation tuolle puolelle (Nartey 2017) ja tämä teos juurikin antoi kuiskauksen omasta äänestä.

Teos #4, On valmis

Elokuva on suuri kiinnostuksen aihe. Teos onkin abstraktoitu versio yhdestä ainoasta elokuvan ruudusta. Se kuvaa henkilöä, joka on äärimmäisen valmis aggressiiviseen toimintaan. Kuvan sävyjä on abstraktoitu piirrosmaisemmaksi (Liite 2). Teos oli hyvin pitkälle välityö, jonka tarkoitus oli löytää ja kokeilla uusia työmenetelmiä.

Teos #5, Kuka sinä oletkaan

Maailmanpoliittisen tilanteen muutos pahempaan vuoden 2022 alussa herätti ajatukset laajemmista yhteyksistä. Westminster Abbeyn kuuluisin hauta kuuluu tuntemattomalle sotilaille ja vaikka moderni teknologia tekee tuntemattomaksi jäämisen melkoisen mahdolliseksi on maataan puolustavan sotilaan nimettömyys tärkeää. Alkuperäisen kuvan lähteenä oli Iltasanomien kuvapankki (Kuvio 5) ja siinä on nimetön ukrainalainen sotilas painostavan mustalla taustalla.

Kuvio 5: Ilta-Sanomien kuvapankin kuva

Pelkistäminen oli vähemmän helppo prosessi kuvan ollessa ennestään hyvin tiivis sisältönsä suhteen. Eri sävyjen luomiseksi turvauduin eri paksuuden vaakaviivoihin. Metodi toimi varsin hyvin ja teos onnistui luomaan vaikutelman tunteuttomasta sotilaasta (Kuvio 6).

Kuvio 6: piirrosversio

Teos #6, Toipilas

Helene Schjerfbeckin teos Toipilas (Kuvio 7) oli hopeamitalisti Ateneumin järjestämässä Maamme taulu -äänestyksessä (YLE Uutiset 2006). Jo kaksi pelkistettyä versiota tehneenä tiesin metodin toimivan. Teos itsessään muodosti suunnattoman esteen, jonka seurauksena tunnen epäonnistuneeni. Valmis jäljitelmä on tunnistettavissa samaksi (Kuvio 8), mutta siitä puuttuu tekninen taito ja värien eloisuus, joka juurikin saa alkuteoksen niin liikuttavan kauniiksi. Jäljitelmäni on pelkkä epämuotoinen riipustus joka ehkä muistuttaa sitä. Epäonnistuminen johtuu varmaankin liian kunnianhimoisesta aiheesta, jota työstää. Schjerfbeckin alkuteoksessa on hyvin paljon erittäin hienoja väri vaihteluita ja yksityiskohtia, joiden jäljentäminen digitaalisessa muodossa on äärimmäisen työlästä.

Kuvio 7: Toipilas. 1888. Schjerfbeck H

Kuvio 8: Epäonnistunut toisinto Schjerfbeckin teoksesta

Täydellinen epäonnistuminen on ilmiselvästi näkyvillä. Taiteelliseen prosessiin kuuluu epäonnistumisen myöntäminen ja Schjerfbeckin teos antoi selkeän ohjeen taidon rajoista.

Teos #7, Jokimaisema

Teos on valokuva (Liite 3). Tornionjoki, kuten kaikki muutkin suuret vesimassat on käytännössä ehtymätön lähde taiteelle. Kuva on otettu elokuun alussa yöllä pohjoista kohti. Ainoastaan yksi roska piti poistaa kuvasta, joten se vastaa sen hetkistä todellisuutta erittäin vahvasti. Maisemavalokuvaus ei varsinaisesti ole taidetta sillä kuka tahansa samassa paikassa ja hetkessä pystyy tekemään saman teoksen. Kyseessä on enemmänkin todellisuuden taltioiminen. Ainoa taiteellinen ponnistus on taiteilijan päätös taltioida kyseisen hetken. Se tekee maisemavalokuvauksesta helpoimman taidemuodon harjoittaa ja kaikista vaikeimman erikoistumisalueen.

Teos #8, Saari C64

Rajoitteet ovat olennainen osa taiteellista luomisprosessia. Angela Fehr toteaa, että rajoituksista ei voi päästä eroon ja että niiden kanssa on vain elettävä (Fehr 2019). Tämä periaate muistaen otin valokuvan mistä työstäisin maisemapiirroksen käyttämällä Commodore 64:n graafista suorituskykyä. Se tarkoitti 320x200 pikselin kuvaa ja täsmälleen 16 ennalta määrättyä väriä. Teos ei varsinaisesti onnistunut kovinkaan hyvin aiheen ollessa erittäin harmaa ja rajoitukset vain vahvistivat kyseistä seikkaa. Kuvassa on saari keskellä jokea hyvin harmaan sään aikana (Liite 4).

Teos #9, Omakuva #1

Taiteilijalla pitää olla omakuva. Teknisenä metodina käytin luontevaksi muodostunutta valokuvan päälle piirrettyjen ääri viivojen ja sitten vedettyjen väri vedosten metodia. Pyrin välttämään varsinaisien ääri viivojen vetämistä, jotta vedokset itse antaisivat kohteelle muodon. Yläalan tumma sävy antaa etäisyyttä alempana olevan kirkkaamman sävyn kanssa. Minkäänlaista pohjaväriä ei ole käytetty muotoilun apuna, joten tausta kuultaa läpi antaen hahmolle aineettoman, litteän vaikutelman (Kuvio 9).

Kuvio 9: Omakuva #1

Mielenkiintoisena huomiona teos on selkeästi saanut vaikutteita Vincent Van Goghin lukuisista omakuvista (Kuvio 10), vaikka tietoista jäljittelyä ei ole tehty. Molemmissa muoto syntyy lyhyistä vedoksista.

Kuvio 10: Omakuva olkihatun kanssa. 1887. Van Gogh V.

Teos #10, Asetelma sotilasesineillä ja sitruunalla

Isabella Meyer toteaa, että asetelma on taideteos mikä kuvaa elottomia esineitä. Se vaikuttaa tylsältä olen juuri sitä, mutta esineiden ja asetelun monimuotoisuus tekee siitä erittäin monipuolisen genren (Meyer 2023). Teoksessa on punaisen kankaan peittämälle pöydälle tehty asetelma minkä keskeinen elementti on kenttäpullo, jonka ympärille on kääritty Suomen puolustusvoimien tuntolevy. Kenttäpullo nojaa taaemmas aseteltuun kaasunaamariin ja pakkiin, jonka sisällä on lusikka-haarukka. Metallisen ja sotilaallisen harmaita sävyjä rikkomaan on tuotu keskeltä halkaistu sitruuna etualalle, jonka molemmat puoliskot nojaavat samaan suuntaa. Tausta on tumman purppurainen ja tuo esineet voimakkaasti esille (Liite 5).

Asetelma on taidegenre, jota taiteilijan on kokeiltava. Sen pitkä historia ja joustavuus antaa käytännössä jokaiselle taiteilijalle keinon toteuttaa se omalla tavallaan. Yhdessä omakuvan kanssa tulee ilmi kunnioitus taiteen perinteisiä genrejä ja konventioita kohtaan.

Teos #11, Paheksunta

Käytetty geometrinen pelkistykseen metodi toimi esittäviä klassikkomaalauksia käsiteltäessä, joten kiinnostus heräsi muotokuvan käsittelyyn samalla tavalla. Selkeät piirteet ja erittäin paheksuvan ilmeen ”lahjoitti” edesmennyt Erland van Lidth komediaelokuvasta *Stir Crazy* (Poitier 1980). Kyseinen ilme irrotettiin kontekstista ja sille annettiin uusi, harmaan liukuväriin muodostama tausta, jonka tarkoitus on tuoda hahmo enemmän näkyviin. Teoksessa ei näy muuta kuin väreiltään ja muoltaan pelkistetyt kasvot, ne kiinnittävä paita ja tausta. Teos osoittaa käytetyn abstraktoinnin toimivan myös muotokuvissa (Liite 6).

Teos #12, Järvimaisema Kitkalta #1

Maisema on aihepiirinä samaa sarjaa omakuvien ja asetelmien kanssa. Taiteilijalla pitää olla sellainen portfoliossaan. Teknisenä lähtökohtana on luonnollisesti valokuva ja teoksen sää on aurinkoinen. Etualalla on tasaisia aaltoja, jotka antavat tilaa saarelle, joka muodostaa kuvan ydinaiheen. Kaukaisuudessa näkyy järven vastakkainen ranta ja kuvan yläosa koostuu pääosin sinisestä taivaasta millä on muutamia valkeita pilviä (Liite 7).

Maisema oli haastava aihe juurikin sen luonnollisuuden vuoksi. Värit muuttuvat asteittain ja menevät usein päällekkäin mikä vaikeuttaa työskentelyä huomattavasti. Teoksen tekoa kuitenkin helpotti se, että järven kaukainen ranta muodostaa selkeän rajaviivan taivaan ja järven välille ja saaren vihreät sävyt saavat sen erottumaan kummastakin.

Teos #13, Kehystäen

Teos on taiteellinen itseviittaus sen loogiseen huipentumaan vietyinä. Teos koostuu jatkuvasti kutistuvista kehyksistä, jotka peittävät koko kuva-alan. Teos sai alkunsa valokuvasta kehyksiä, josta leikattiin pois kaikki tarpeeton. Kehys kopioitiin, liitettiin ja kutistettiin niin pieneksi, että se sopii täsmällisesti alkuperäisten kehysten sisään. Kopioimisen, liittämisen ja kutistamisen prosessia toistettiin kunnes kuvassa ei ollut enää tilaa uusille kehyksille (Liite 8).

Valittu prosessi kopioida yksi kehys kerrallaan oli erittäin työläs ja se muuttui teoksen edetessä siten että kaikki edelliset kehykset kopioitiin, liitettiin ja kutistettiin oikeaan kokoon. Erityisesti teoksen keskialueen erittäin pienet kohdat helpottivat kyseisen metodin käytöstä.

Teos #14, Orava puun oksien keskellä

Eläinten kuvaus on erittäin vanha taiteenmuoto. Sarah Casconen mukaan vanhin koskaan säilynyt esittänyt taideteos on juurikin eläinaiheesta ja esittää celebesinsikaa. Eläinaiheella on siis pitkät juuret ja sellaisena sekin on yksi niistä aiheista, joista taiteilijan pitää tehdä teos. Teoksen pohjana on taas valokuva sillä villi ja arka eläin ei takuulla suostu poseeraamaan mallina. *Taistelevat metsot* on eläinaiheinen teos, mutta sen valmistuksessa oli tärkeintä valmiin teoksen käsittely omien taiteellisten taipumusten ja päämäärien ehdolla. Tämä teos on puhtaasti alkuperäinen eläinaihe (Liite 9).

Teos esittää puiden oksien keskellä istuvaa oravaa. Selkeän perspektiivin ja sijainnin löytäminen on melkoisen vaikeaa, mutta tausta, taka-ala, keskiala ja etu-ala ovat kaikki löydettävissä. Taustalla ja taka-alalla on pääasiassa vihreää lehvästöä, jonka läpi kuultaa valoa. Etualalla on selkeämmin näkyviä lehtiä ja kuvan varsinainen aihe on keskialalla. Taka-, keski- ja etualan tunnistamista vaikeuttaa suuresti niiden koostuminen oksista ja lehdistä, jotka työntyvät toistensa lomitse

ja yli. Kuva on kirjaimellisesti oma maailmansa missä tyypilliset visuaalisen erotelun ja ryhmittelyn säännöt eivät päde.

Teos #15 Selkeys

Teoksen lähtökohta oli selkeä. Olin opintojen alkuvaiheessa tehnyt teoksen taiteilijan äidistä hyödyntäen James Whistlerin kuuluisaa maalausta sommitelman pohjana. Alkuteoksen ja siitä tehdyn oman version taustalla on taideteos. Kyseinen taideteos on tehty oikeaksi, irralliseksi teokseksi koska aikaisempi teos viittaa siihen. Teos on erittäin abstrakti koostuen pääasiassa irrallisista väritipluista jotka menevät limittäin ja lomittain (Liite 10).

Teos #16, Hetki ennen auringonpimennystä

Useiden yksinkertaisten aiheiden jälkeen katsoin tarpeelliseksi palata fantastisten aiheiden pariin. J.R.R. Tolkien lainaa monia myyttejä kuvatessaan auringon laivaksi, joka purjehtii säädettyä kurssia maailman ylitse. Tätä laivaa ohjaa naispuolinen tulen henki, Arien. Auringon lisäksi on Kuu, jota ohjaa metsänhenki Tilion, joka on vähemmän luotettava ja kulkee omaa polkuaan ja sen takia Kuu ja Aurinko voivat näkyä taivaalla samaan aikaan. Lisäksi Arienin liekki houkuttaa Tilionia ja joskus hän menee niin lähelle, että hän peittää sen ja tulee pimeä keskellä päivää (Tolkien 1979, 120 - 122).

Aihe oli kaikista kunnianhimoisin ja teoksen idea on juurikin esittää Kuun ja Auringon kohtaaminen ennen auringonpimennystä juurikin Kuun näkökulmasta. Teos koostuu neljästä elementistä, joista yksikään ei ole täydellisen realistinen: taivas, maailma, auringon laiva (enemmänkin lautta) ja aurinko itse. Auringon laivan keskellä on kapea, purppuraisista liekkikuvioista koostuva masto, josta riippuu lyhty, jonka sisällä on loistava valo. Kohteen ainoa ihmishahmo seisoo maston takana pitäen siitä kiinni korkealta ja hahmo on pukeutunut lyhyeen, läpikuultavan valkoiseen mekkoon. Hahmo itse koostuu kellertävistä liekeistä ja ainoastaan kasvoissa on käytetty hieman sinistä antamaan niille muotoa. Hiukset ovat hehkuvan valkoiset ja näyttävät hulmuavan tuulessa.

Lautta koostuu puisista sävyistä ja vaikuttaa huomattavan kiinteältä ja kuvan alaosan toinen huomattava piirre on kaarevan horisontin omaava maailma, joka on

kirkkaan sininen. Toinen taustaelementti on musta taivas missä on pieniä valkoisia täpliä antamassa vaikutelman tähtitaivaasta.

Moni teos, jonka olen tehnyt, tuntuu keskeneräiseltä, mutta tämän teoksen tapauksessa se tuntuu täydellisen valmiilta. Se myös tuntuu täysin riittämättömältä kuvaukselta aiheesta (Liite 11).

Teos #17, "Musta tuuli ulvoo, yksi teistä on pian kuoleva"

Tällä teoksella on pitkä historia. Squaresoftin (nyt Square-Enix) vuonna 1995 julkaisema Chrono Trigger oli taiteellinen ja kaupallinen menestys. Pelin tarinan aikana kohdataan hahmo nimeltä Janus ja hänen ensimmäinen repliikkinsä on juurikin teoksen nimi (Chrono Trigger 1995). Kyseisen hahmon merkitys juonelle on sen verran suuri, että pyrin tekemään hänestä abstraktin muotokuvan. Kuvan aiheena on epämääräisen ikäinen poika, jolla on pitkät, tummat hiukset ja pistävän kirkkaat silmät ja tämä on pukeutunut kirkkaan purppuraiseen vaatteeseen. Hahmon taustalla on tumma, jokseenkin kasvoilta näyttävä muoto, joka samalla toimii takavalon lähteenä hahmolle itselleen, joka on täten valaistu edestä ja takaa. Teoksen ideana on juurikin kuvata hahmoa, joka on täynnä kylmää vihaa ja jonka tulevaisuuden voi olettaa olevan synkkä (Liite 12).

Teos on onnistunut siinä, että hahmon voi tunnistaa ainakin jossain määrin ihmishahmoksi. Vaatteiden muotoilu eri valonlähteiden kanssa osoittautui erityisen vaikeaksi ja sen ansiosta teoksen realistisuus onkin jokseenkin rikkonainen.

Teos #18, Los Combatientes

Teoksen pohjana on jälleen valokuva. Kuvassa on kaksi selkeästi värein eroteltua taistelijaa: punainen ja sininen. Sininen taistelija juurikin on potkaissut punaista, joka on torjunut potkun säärellään. Teoksen tausta on epämääräisen harmaa ja reunoilla on taistelijaan verrattuna vastakkaista väriä ja teoksen ylä- ja alareunoissa on purppuran sävyjä. Taistelijoiden vaatteet ovat epämääräisen mustat (Liite 13). Kuvan hahmot ovat teoksen ainoa elementti ja niitä ei ole ankkuroitu siihen ja ne loikkaavat esiin.

Teos #19, Jäämaisema

Teos oli puhtaasti tilaisuuden luoma. Lumisade oli peittänyt lasitetun parvekkeen ikkunan ja näky oli sen verran omituinen, että se oli taltioitava. Ottamisen jälkeen kuvaa rajattiin ja sen väritystä säädettiin vaikutelman tehostamiseksi. Se on yksi kuva, joka voisi hyvin pitkälti olla lähes mistä tahansa aiheesta. Kuvassa on erilaisia harmaasävyisiä läiskiä, jotka voisivat olla lähes mistä tahansa. Valokuvauksen hyödyntämistä hetkien tallentamiseen (Liite 14).

Teokset #20 ja #21, Taiteilija työssä värein ja Taiteilija työssä viivoin

Teoksen ideana on kuvata taiteilijaa työssä. Vain yksi kuva oli pohjana ja siten teoksen sommittelu ja rakenne oli selkeä. Päämääränä oli ottaa kuva ja puristaa se pelkästään muodoiksi. Ensimmäinen työvaihe oli löytää sopiva valokuva taiteilijasta työn parissa. Tekninen historia vaati, että kuva on modernista taiteilijasta, jonka työtavoista löytyy valokuvia. Kuvan löydyttyä sen hallitsevat elementit piirrettiin erillisiksi alueiksi, jotka täytettäisiin värillä tai raitakuviolla. Tässä vaiheessa yksi teos erosi kahdeksi erilliseksi teokseksi.

Väriverion kohdalla (Liite 15) valittujen alueiden täyttäminen valituilla väreillä ei ollut teknisesti mikään suuri haaste. Sitäkin enemmän haasteita aiheutti raitakuvien täyttäminen (Liite 16). Yksittäisen alueen kohdalla sen täyttäminen halutun levyisellä ja suuntaisella kuviolla ei ollut vaikea tehtävä, mutta useiden sellaisten kohdalla joutui käyttämään useita kerroksia ja muutoksien tekeminen oli miltei mahdotonta. Kokonaisuuden korjaamisen näyttäessä hankalalta osoittautui viisaimmaksi vaihtoehdoksi jättää työ sellaiseksi ja kokeilla uudenlaista metodologiaa linjojen vetämiseen. Valitulla metodilla väriveriota työstettäessä oli mahdollista hyvin pienellä vaivalla kokeilla uusia yhdistelmiä ja viivojen kohdalla se oli miltei mahdotonta.

Teos #22, Omakuva C64

Tämä teos oli kokeiluni tietokoneistetun kuvamuuntelun parissa. Ohjelma nimeltään IMG2C64MC ottaa siihen ladatun kuvatiedoston (Kuvio 11) ja muuttaa sen Commodore 64:n käyttämään graafiseen formaattiin ja vielä kirjoittaa siitä oikeassa Commodore 64:ssä toimivan ohjelman, joka piirtää kyseisen kuvan. Se vielä

pystyy tekemään kaksi erilaista versiota, jossa haetaan joko lähin väri Commodore 64:n käyttämästä 16:n värin paletista tai värejä käytetään luomaan illuusio useammista väreistä (Kuvio 12). Ohjelman toimivuus oikeassa koneessa jäi testaamatta, mutta ohjelman prosessoima kuva näyttää hyvin autenttiselta.

Kuvio 11: Muunnettava kuva

Kuvio 12: Konversiot rinnakkain

Digitaalisen muuttamisen käyttäminen jätti likaisen olon. Se tuntui liian helpolta ja taiteellisesti laiskalta vaikka tulokset olivat täydellisen riittäviä. Ehkä väline toimii paremmin, jos käsiteltäviä kuvia on erittäin paljon, mutta yksittäistä teosta tehtäessä se ei ole kovinkaan hieno menetelmä. On jotenkin liian helppoa ja laiskaa vain antaa koneen tehdä kaikki työ. Käytetty ohjelma kuitenkin voi olla erittäin hyödyllinen, mikäli muutettavia kuvia on paljon.

Teos #23, Rähisevä Ahma

Teos oli osa laajemman skaalan kokeellista harjoittelua (Liite 17). Se sai alkunsa löydetyistä harjanvarresta ja mustasta T-paidasta. Jostain syystä ajattelin luoda jonkinlaisen riippuvan lipun, joka olisi mahdollisimman pelottava ja uhkaava. Alice Karlsson mainitsee että ”hyönteistoukilla on myös varoitusvärejä, jotka useimmiten ovat keltainen ja musta tai keltamusta. Ne kertovat pahanmakuisuudesta tai myrkyllisyydestä” (Karlsson 2019) ja sitä periaatetta noudattaen valitsin värimaailman. Historiallista kontekstia löytyi merirosvolippujen värityksestä ja Chris Edwardsin kokoelma eri lippujen muotoilua (Edwards 2018) kertookin aggressiivisesta värimaailmasta. Musta tausta ja pelkästään keltaista ja punaista käyttävä

väriyty yhdistettynä jyrkkiin kulmiin ja tiimalasiin antaa erittäin aggressiivisen ja väkivaltaisen vaikutelman.

Teos #24, Järvimaisema Kitkalta #2

Maisemakuva on hyvä mittapyykki mittaamaan teknisen taidon parantumista. Uusi kuva on täsmälleen samasta aiheesta kuin edellinen maisemakuva ja siten saattaa olla esimerkki impressionismista. Joka tapauksessa uusi järvimaisema sisältää järven, taivaan ja saaren (Liite 18). Taivaalla on voimakkaasti pilviä ja järvi on osittain varjossa. Yleissävyinä on sininen ja harmahtava, joskin etualalla kuvaa tunkeva oksasto ja saari antaa kuvaan tummuutta. Järvi kimaltaa heikosti niissä kohdissa, joissa auringon voi olettaa paistavan siihen.

Teos #25, Viattoman uni

Teoksen alkukohta oli sattuma. Pyrkimys hakea kuva nukkuvasta sotilaasta kai-voi esiin yli viisi vuotta vanhan artikkelin Ukrainan silloin hiljaisemmasta sodasta ja vaikka artikkelin itsensä kuvat olivat kadonneet, löysi Googlen kuvahaku pie-nemmän resoluution kuvan. Jack Loshin artikkeli mainitsee nukkuvan sotilaan olevan lehdistöpseeri Denis Naumov ja alkuperäisen kuvan otti Peter Kiehart (Losh 2016). Itseä kuitenkin kosketti Rubikin kuutio, jota nukkuva sotilas piteli. Se jotenkin herättää tunteen lapsen viattomuuteen tarrautumisesta.

Valmiissa teoksessa kuvaan on rajattu se kaikista tunteellisin elementti, joka on irrotettu tumman vihertävälle alustalle (Liite 19).

Teos #26, Pollock #1

Teos syntyi usean eri menetelmän summana. Ensimmäinen tarkoitus oli ihan vaan rakentaa kehys ja pingottaa maalaukseen kelpaava puuvillakangas siihen. Kun kehys oli valmis ja kangas pingotettu tuli ajatukseksi laittaa siihen maalia. Useita öljyvärejä oli kertynyt pöytälaatikkoon ja niille oli syytä löytää käyttöä ja pensseleitä en halunnut sotkea.

Kuvan tekemisen pääasiallinen menetelmä oli tursuttaa maalia suoraan tuubista ja sen jälkeen se levitettiin eri työkaluilla suunnilleen haluttuun muotoon. Mitään alkusuunnitelmaa teoksen itsensä suhteen ei ollut.

Teos sai nimensä mielenkiintoisesta taiteilijasta, Jackson Pollockista, jonka tapa tiputtaa maalia kankaalle oli osittainen inspiraatio. Käytössä olevien maalien korkea viskositeetti teki kyseisen metodin käyttämisen sellaisenaan mahdottomaksi, joten maalia puristettiin suoraan tuubista kankaalle. Kun maali oli saatu kankaalle, se levitettiin erilaisia käsityökaluja käyttäen laajemmiksi alueiksi. Suureksi harmiksi maalien riittävyys osoittautui melkoisen rajalliseksi niiden laimentamattomuuden vuoksi ja huomattava osa teoksesta on sen oman kankaan väriä (Liite 20).

Teos #27, Myrsky

Teos sai alkunsa ihan toisesta ideasta. Lähtökohtana oli kuvata hallitsemattomia liikkeitä ja mallikuvana oli veden pyörteily. Teoksen edistyessä ilmeni, että alkuperäinen idea ei toimi, joten sitä korjattiin, kunnes valmiissa teoksessa ei ole edes aavistusta alkuperäisestä ideasta.

Teoksessa on tumma yötaivas millä loimuaa kaksi punaista pystyviiruista silmää ja niiden alapuolella on kellertävät vanat, jotka antavat niille muotoa. Taivas on pääosin purppurainen ja erisuuntaiset vanat antavat sille rauhattoman vaikutelman. Teoksen etualalla on pääasiassa tumman vihreällä tehty kumpuileva maisema. Horisonttiviivan tienoilla kieppuu sinisempiä vedoksia. Pistein tehty taiteilijan puumerkki ja karkeasti muotoiltu Otava ovat ainoat kirkkaat väripisteet muuten tummassa taivaassa (Liite 21).

Teos #28, Housu #2

Housut ovat alaraajat peittävä vaatekappale. Ne ovat yksi esine, joka kuitenkin on aina monikossa. Sakset ovat samanlainen kahdesta puolikkaasta koostuva yksi esine, joskin niiden kohdalla on helppo erottaa missä yhdistävä tekijä on. Housujen kohdalla erottavaa kohtaa on vaikeampi löytää. Valmistusmateriaalit olivat kierrätysaineita.

Teos on palanen lautaa, johon on naulattu kaksi oksanpalaa (Liite 22). Oksanpaloihin ja lautaan on naulattu puolikas miesten alushousuista, joista on poisleikattu kaikki mikä ei ole selkeästi jokin selkeästi palanen housuista kuten lahje tai vyö-

tärö. Paljota ei jäänyt jäljelle. Teoksen yksi esikuva on Pertti Jarlan sarjakuvastrippi Fingerpori, missä usein haetaan huumoria sanojen merkityksiä vääntelemällä. Monia esineitä käytetään pareina (hanskat, kengät, henkselit, silmälasit, jarrut) tai ryhminä, mutta niiden tapauksessa on kuitenkin helppo erottaa yksittäinen sellainen. Housut viittaavat yksittäiseen esineeseen, vaikka sana on monikossa. Teoksen tarkoitus on löytää juurikin se yksittäinen housu ilman minkäänlaisia ylimääräisiä osia. Teoksen perusteella housu itsessään on erittäin pieni vaatekappale mikä ei käytännössä toimi mitenkään ilman siihen liitettjä osia. Niitä ei pysty edes pitämään päällä ilman liitännäistä.

Aiheesta syntyi kaksi teosta. Ensimmäinen noudatti juurikin kuvausta täsmällisesti ja toiseen versioon tehtiin teknisiä parannuksia: kangas kiinnitettiin väljemmin ja naulojen sijasta telineen rakentamiseen käytettiin ruuveja. Ruuvit tekivät rakenteesta vankemman ja väljyys antoi teokselle enemmän muotoa.

Teos #29, Jotakuta vedetään nenästä #1

Italialainen taiteilija Salvatore Garau möi ”näkymättömän veistoksen” nimeltään ”Olen” vakuuttavalla 13 000:n Iso-Britannian punnan hinnalla nimettömälle ostajalle ja kauppaan kuului aitoustudistus (Daily Mail 3.7.2021). Tällaisen idean jatkokehityksenä mietin voiko kuvataiteessa tehdä samanlaista teosta. Teoksen valmistaminen alkoi kehyksien valmistuksesta ja kehykseen pingotettiin kangas. Kankaan pingotuksen jälkeen sitä altistettiin yleisliuottimelle, sähkömagneettiselle säteilylle ja hapettavalle kaasuseokselle. Vähemmän hienostuneella kielellä kangas kostutettiin vedellä ja sen annettiin kuivua auringossa. Prosessin lopuksi teos signeerattiin vesivärillä tekemään se ainutlaatuiseksi.

Teos #30, Hekatonkheires

Kreikkalaisen mytologian hekatonkheirekset olivat suunnattomia olentoja, joilla oli sata käsivartta ja 50 päätä ja ne olivat Zeuksen puolella tämän nujertaessa titaanit (Comunale 2022). Jo sanallisesti kerrottuna se on melkoisen iso pala pureksittavaksi. Päämääränä teoksessa on juurikin ottaa em. 50 päätä ja sata käsivartta ja rusentaa ne yhteen ainoaan kuvaan. Teoksen saattoi siis olettaa melkoisen kaottinen. Aloitin hakemalla teoksiin yhteensä 50 päätä, vasenta ja oikeaa

käsivartta käyttämällä valokuvia. Puolet päistä oli miesten ja puolet naisten. Valaisun epäsäännöllisyyteen ei kiinnitetty minkäänlaista huomiota. Tärkein seikka oli se, että päät ja käsivarret olivat paljaita. Ihonväri ja ikä olivat yhdentekeviä.

Alkuperäinen idea teoksen päiden sommittelusta neljään riviin ei toiminut. Päitä oli liian monta miellyttävän sommitelman luomiseen. Ratkaisuksi osoittautui yksinkertaisempi idea esittää hekatonkheires väkijoukkona (Liite 23) ja kyseinen ratkaisu teki suuren osan jo kootusta kuva-aineistosta tarpeettomaksi. Koska hekatonkheires on yksi olento olisi ollut ”luonnollisempaa” esittää se siamilaisten kaksosten tavoin yhden henkilön päiden kanssa. Se kuitenkin olisi rikkonut mielikuvan kaoottisesta, alkukantaisesta voimasta.

Sommitelman tultua päätettyä alkoi päiden piirtäminen. Alkuperäisen 50:n pään sijasta teokseen päätyi hieman pienempi lukumäärä ja aiottua sataa huomattavasti pienempi määrä käsivarsia.

Teos osoittautui erittäin raskaaksi. Kasvojen ja käsivarsien määrä oli uuvuttava ja sommitelman itsensä saaminen edes puoliksi ymmärrettäväksi oli suuri ponnistus. Valmis teos on visuaalinen sekamelska kasvoja, käsivarsia ja muita tunnistettavia yksittäispiirteitä eikä sen muotoa voi kovinkaan hyvin selvittää. Se ei kuitenkaan ole odottamatonta sillä kovinkaan moni muukaan ei ole onnistunut koko omituisuuden kuvauksessa.

Teos #31, Suomalainen funktionalismi

Amerikkalainen Grant Wood maalasi kuvan goottilaista arkkitehtuuria omaavasta puurakennuksesta, joka sijaitsee Yhdysvaltojen keskilännessä. Teoksen omistava Art Institute of Chicago mainitsee, että Wood halusi teoksen antavan positii-visen mielikuvan maalaisen Amerikan arvoista ja antaa lohduttava mielikuva Suuren Lamakauden alkuun (Art Institute of Chicago 2023). Teos on yhdistelmä taloa ja kahta henkilöä, joiden Grant Wood kuvitteli sopivan sen asukkaiksi ja teos on nimetty talon arkkitehtonisen suuntauksen mukaan. Aihe on paluu taas taidehistoriallisiin viittauksiin ja esitystapa pyrkii realismiin (Liite 24). Teoksen suurin haaste oli saada kolme merkittävintä elementtiä menemään ”oikein” paremman sanan puutteessa. Puut eivät ole yhtenäisiä väriltään ja ihmiskasvot ovat erittäin mutkikas kokonaisuus.

Teokset #32 ja #33, Sata näkymää A ja Sata näkymää B

Teos on johdannainen taiteellisen tutkimuksen kurssilla tehdystä valokuvaprojektista. Pääasiassa ottamalla idea ja laajentamalla sitä. Ideaksi muodostui ottaa sata kuvaa itselle tutuista ja merkityksellisistä sijainneista niiden nykytilassa. Teoksen toteuttaminen osoittautui yllättävän raskaaksi henkisessä mielessä. Meneminen hyvinkin raskaita muistoja omaaviin paikkoihin kiskoi esiin vähemmän miellyttäviä muistoja. Muistojen kivuliaisuus kuitenkin kertoo, että en ole tunneton. Valokuvien ottamisen jälkeen niistä koottiin kaksi teosta Adobe Photoshopia hyödyntäen.

A-teos syntyi laittamalla järjestämällä kuvat riveiksi, joilla kuva-ala täytettiin (Liite 25). B-teos muodostui laittamalla kuvat erilaisen läpinäkyvyyden omaaviksi kerroksiksi, joista tehtiin yhdistelmäkuva (Liite 26).

A-teoksen kohdalla teos oli juuri sitä mitä saattoi odottaa. Kuvat ovat halutussa järjestyksessä. B-teoksen kohdalla varsinaista lopputulosta ei voinut odottaa.

Kaikki edellämainitut teokset olivat näyttelyssä ja niiden lisäksi vanhempiakin teoksia oli myös mukana. Näyttelyn tarkoitus oli olla kokonaisvaltainen yhteenveto jo kertyneestä taiteellisesta kyvystä ja näkemyksestä.

3 POHDINTA

Kuvataide jakautuu akateemisessa näkemyksessä viiteen hierarkiseen genreen. Tate Galleryn mukaan historiamaalaukset on kaikista korkeaa arvoisin, jota seuraavat muotokuva ja omakuva on muotokuvan alagenre, genremaalaukset, joka tarkoittaa jokapäiväisten tapahtumien kuvausta, maisemamaalaus ja asetelma on kaikista alhaisin (Tate Gallery 2023c). Teoksien aiheita analysoiden näyttelyssä oli asetelma (Asetelma sotilasesineillä ja sitruunalla), muotokuvia, useita maisemia, genremaalaukset ja historiamaalauksia. Tietysti monien kohdalla on vaikea tehdä selkeää erotusta aiheen suhteen. Teokset eivät pyri fotorealistiseen ilmaisuun. Aihepiirien valinnat olivat pääasiassa taidehistoriallisia ja sivusivat merkittäviä teosaiheita. Tämä on tietoinen päätös, jonka tarkoitus oli löytää juurikin oma taiteellinen visio suoran jäljennyksen ulkopuolelta. Tutkimuksen tarkoitus oli löytää luontevia työtapoja ja -välineitä ja tutkimus selkeästi antoi siihen viittaavia tuloksia. Syntyneiden teosten perusteella digitaalisten kuvien tekeminen on luontevin työväline juurikin sen joustavuuden takia.

Teoksien syntyprosessi noudatti hyvin pitkälle samaa kaavaa. Ensimmäinen askel on löytää idea, joka saattoi olla lähes mitä tahansa. Se saattoi olla jo olemassa oleva kuva, joka sopi lähtökohdaksi tai abstrakti käsite, joka piti tehdä aidomaksi. Kuin savupilvi, joka pitää puristaa esittävään muottiin. Monessa tapauksessa idea oli samalla teoksen nimi. Teoksen idean muodostuttua alkoi tutkimusvaihe mikä yleensä tarkoitti visuaalisen referenssimateriaalin keräystä. Se oli hyvin päämäärähaakuinen prosessi, minkä aikana teosta jo sommiteltiin. Referenssikuvien tarpeettomat osat leikattiin irti ja teos tässä vaiheessa muistutti yleensä hyvin karkeatekoista kollaasia. Sommitteluvaiheen jälkeen alkoi luonnosteluvaihe, minkä aikana teoksen suurimmat värialueet eristettiin ja erilliset elementit saivat ääriviivansa. Tässä vaiheessa teoksen yleisilme muodostui ja referenssikuvat alkoivat kadota valmiin teoksen tieltä. Yleisin menetelmä oli tehdä suurimmat alueet ennen pienempiin alueisiin kajoamista. Suurien alueiden perässä kuljivat yleensä yksityiskohtia vaativat alueet ja sen jälkeen pienemmät alueet.

Edellä kuvattu menetelmä ei aina pitänyt paikkaansa. Huomasin, että taiteilijan ei missään nimessä pidä jumittua jo päätettyyn ratkaisuun tai rajoitteeseen ellei te-

oksen alkuperäisessä ideassa ole jo valmista rajoitetta. Samoin teos saattoi edistyessään saada muodon mitä ei sen alkaessa oltu edes kuviteltu. Jälkimmäinen johtui yleensä työstettävän materiaalin ominaisuuksista, jotka eivät olleet tuttuja tai niiden käytös oli odottamatonta.

Koska valmis näyttely sisälsi hyvin laajamittaisen otoksen eri taidegenrejä ja välineitä ei sen voida luoneen todella täyttää kuvaa siitä mitä teen parhaiten. Digitaalisen ja käsityönä tehdyn kuvat tekeminen noudattavat eri sääntöjä ja valokuvaus ja kuvanveisto ovat ihan eri asioita. Digitaalisen välineen käyttö mahdollistaa hyvin pikkutarkan työn missä yksityiskohtia voi loputtomasti hioa ja työ on juuri sitä mitä siihen laittaa. Käsien työstettäessä materiaali ja työvälineet antavat oman vaikutuksensa työhön ja pakottavat työskentelemään niiden ehdoilla. Jälkimmäistä työstettäessä improvisoitu työtapana ja tajunnanvirta tapahtuvat luontevammin ja teoksia voi hypoteettisesti tehdä nopeammin kuin digitaalisella välineellä. Valokuvaus on hetkien taltiointia ja jos jälkikäteen tehty retusointi jätetään huomiotta kuka tahansa samassa paikassa ja hetkessä voi tehdä saman teoksen.

Missään nimessä teokset eivät ole riippumattomia kaikesta edeltävästä taiteesta. Anita Sepän yksinkertaistettu esimerkki tekstien intertekstuaalisista ominaisuuksista (Seppä 2012, 150-151) pätee hyvin voimakkaasti myös kuviin, joiden merkitys syntyy dialogista muiden teosten kanssa ilman, että tekijä edes haluaa sellaista. Omalaatuisien ratkaisujen puutetta ei kuitenkaan voi ihmetellä. Näiden olemassaolon puute on juurikin Carl Gustav Jungin kollektiivinen alitajunta, joka Lisa Fritscherin yhteenvedon mukaan on kaikkien ihmisten jakama tieto ja kuvasto ja mistä psyyke voi kriisin kohdalla ammentaa (Fritscher 2023). Ei siis ole kovinkaan ihmeellistä, että harjoittelevakin mielikuviutus palaa yksinkertaisiin, tuttuihin ja turvallisiin ratkaisuihin. Teoksissa on käytetty tietoisia viittauksia jo olemassa oleviin teoksiin, vähemmän tietoisia viittauksia, jotka paljastuivat vasta tutkimusvaiheessa ja ihan vaan sellaisia viittauksia, joiden lähtökohdan ehkä Jung pystyy tietämään.

LÄHTEET

Art Institute of Chicago: American Gothic. 2023. Viitattu 17.8.2023
<https://www.artic.edu/artworks/6565/american-gothic>

Cascone S. 2021. Archaeologists Have Discovered a Pristine 45,000-Year-Old Cave Painting of a Pig That May Be the Oldest Artwork in the World. Artnet 14.1.2021. Viitattu 22.6.2023 <https://news.artnet.com/art-world/indonesia-pig-art-oldest-painting-1937110>

Chrono Trigger. 1995. [videopeli]. Squaresoft

Comunale J. 2022. Hecatoncheires in Greek Mythology. Study.com 31.1.2022. Viitattu 3.8.2023 <https://study.com/learn/lesson/hecatoncheires.html>

Curry A. 2012. The Cave Art Debate. Smithsonian Magazine 03/2012. Viitattu 13.10.2023 <https://www.smithsonianmag.com/history/the-cave-art-debate-100617099/>

Edwards C. 2018. Top 10 Most Famous Pirate Flags And Their Meanings. Viitattu 5.6.2023 <https://www.vispronet.com/blog/famous-pirate-flags/>

Fehr A. 2019. Are Your Artistic Limitations a Blessing or a Curse?. Viitattu 18.5.2023 <https://www.angelafehr.com/news/are-your-artistic-limitations-a-blessing-or-a-curse>

Fritscher L. 2023. Carl Jung's Collective Subconscious Theory: What It Suggests About the Mind. . Verywell Mind 17.5.2023. Viitattu 2.11.2023 <https://www.verywellmind.com/what-is-the-collective-unconscious-2671571>

Fundació Gala-Salvador Dalí. 2018. Salvador Dalí, Apprentice Painter. Viitattu 30.1.2023 <https://www.salvador-dali.org/en/artwork/exhibitions/69/salvador-dali-apprentice-painter>

Gröndahl L. 2023a. Taiteilija, tutkija vai taiteilija-tutkija? Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu. Viitattu 2.10.2023 <https://disco.teak.fi/taiteellinen-tutkimus/taiteilija-tutkija-vai-taiteilija-tutkija/>

Gröndahl L. 2023b. Taiteellinen tutkimus suomalaisissa yliopistoissa. Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu. Viitattu 5.10.2023 <https://disco.teak.fi/taiteellinen-tutkimus/taiteellinen-tutkimus-suomalaisissa-yliopistoissa/>

Hannula P. 2023. Mitä on taide? Pekka Hannulan blogi. Viitattu 26.10.2023 <https://hannula.art/mita-on-taide>

Hertzmann A. 2018. How photography Became an Artform. Aaron Hertzmannin blogi. Viitattu 7.10.2023 <https://medium.com/@aaronhertzmann/how-photography-became-an-art-form-7b74da777c63>

Hotakainen M. 2014. Taide + tutkimus = taiteellinen tutkimus. Tieteessä tapahtuu 4/2014. Viitattu 26.1.2023 <https://tiedetuubi.fi/taide-tutkimus-taiteellinen-tutkimus>

Iltsanomat. 2022. Venäjän hyökkäys Ukrainaan 24.2-15.5. 16.5.2022. Viitattu 24.10.2023 <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000008760583.html>

Israel Museum 2005. Figurine from Berekhrat Ram. Viitattu 13.10.2023 <https://www.imj.org.il/en/collections/197795-0>

Kansallisgalleria 1888. Schjerfbeck H. Toipilas. Viitattu 25.8.2023 <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/624337>

Kansallisgalleria 1903. Simberg H. Haavoittunut enkeli. Viitattu 25.8.2023 <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/396251>

Kansallisgalleria 1886. von Wright F. Taistelevat metsot. Viitattu 25.8.2023 <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/389906>

Karlsson A. 2019. Luonnossa värit houkuttavat, huijaavat, pelottavat ja suojaavat. Suomen Luonto. Viitattu 5.6.2023 <https://suomenluonto.fi/artikkelit/luonnossa-varit-houkuttavat-huijaavat-pelottavat-ja-suojaavat/>

Kiasma. 2002. Toinen tuleminen. Viitattu 6.7.2023 <https://kiasma.fi/nayttelyt/kalervo-palsa-toinen-tuleminen/>

Kines Mark Tapio. 2011. The Nine Most Important Exhibitions in Art History. Cassava Films. Viitattu 30.1.2023 <https://cassavafilms.com/list-of-9/the-nine-most-important-exhibitions-in-art-history>

Kirchner L. 2013. New X-Ray Technology To Reveal Secrets Beneath a Rembrandt Masterpiece. Smithsonian Magazine. Viitattu 5.10.2023 <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/new-x-ray-technology-to-reveal-secrets-beneath-a-rembrandt-masterpiece-9408822/>

Lappi O. 2001. Platonin ideaoppi. Tapiolan aikuislukio. Viitattu 25.5.2023 https://www.mv.helsinki.fi/home/olappi/lukionfilosofia/filosofit/platon/platonin_ideaoppi.htm

Lewis L. 2021. Artist sells an invisible sculpture for £13,000 and gives buyer a certificate of authenticity to prove it's real. Daily Mail 3.6.2021. Viitattu 7.8.2023 <https://www.dailymail.co.uk/news/article-9647693/Artist-sells-invisible-sculpture-13-000-gives-buyer-certificate-authenticity.html>

Lobo. 2020. The History of Painting. The evolution of Art. Viitattu 12.10.2023 <https://lobopopart.com.br/en/the-history-of-painting/>

Losh J. 27.4.2016. When War Becomes Routine: A Week with Ukraine's Weary-Eyed Soldiers. VICE News. Viitattu 17.7.2023 <https://www.vice.com/en/article/3kw4dk/when-war-becomes-routine-a-week-with-ukraines-weary-eyed-soldiers>

Mayfield K. 2002. How to Preserve Digital Art. Wired. Viitattu 13.10.2023
<https://www.wired.com/2002/07/how-to-preserve-digital-art/>

Meyer I. Art In Context: Still Life Painting – History of the Object Painting Genre. Art In Context. Viitattu 8.6.2023 <https://artincontext.org/still-life-painting/>

Meyer I. Art In Context: Formalism Art – Understanding Formalistic Theory in Art. Art In Context. Viitattu 2.2.2023 <https://artincontext.org/formalism-art/>

Nartey C. 2017. How to Be an Original Artist and Stand Out. Clara Nartey kotisivu. Viitattu 31.5.2023 <https://claranartey.com/original-artist/>

Oseman N. 2017. “Barry Lyndon”: The Full Story of the Famous f/0.7 Lenses. Neil Osemanin kotisivu. <https://neiloseman.com/barry-lyndon-the-full-story-of-the-famous-f0-7-lenses/>

Ostberg R. 2023. Gonzo journalism. Encyclopedia Britannica. Viitattu 5.10.2023
<https://www.britannica.com/topic/gonzo-journalism>

Poitier Sidney. 1980. Culver City. Stir Crazy

Ribas J. 2015. Notes Towards a History of the Solo Exhibition. Afterall. Viitattu 30.1.2023 <https://www.afterall.org/article/notes-towards-a-history-of-the-solo-exhibition>

Ricci B. 2023. The Shows That Made Contemporary Art History: The Armory Show. Artland Magazine. Viitattu 2.2.2023 <https://magazine.artland.com/the-shows-that-made-contemporary-art-history-the-armory-show/>

Seppä A. Kuvien tulkinta. 2012. Helsinki. Gaudeamus

Tate Gallery: Abstract art. 2023a. Viitattu 25.5.2023
<https://www.tate.org.uk/art/art-terms/a/abstract-art>

Tate Gallery: Formalism. 2023b. Viitattu 30.1.2023
<https://www.tate.org.uk/art/art-terms/f/formalism>

Tate Gallery: Genres. 2023c. Viitattu 12.10.2023 <https://www.tate.org.uk/art/art-terms/g/genres>

The Met. 2023. Van Gogh V. 1887. Omakuva olkihatun kanssa. Viitattu 25.8.2023 <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/436532>

Tolkien J.R.R. Silmarillion. 1979. 13. painos. Helsinki. WSOY

Tranter M. What is the purpose and importance of an art exhibition? 2020. Tranter-Sinni Gallery. Viitattu 14.2.2023 <https://tranter-sinnigallery.com/blogs/news/what-purpose-and-importance-of-an-art-exhibition>

Ubel L. 2019. The Art of Solo Exhibitions. Ubelarts. Viitattu 30.1.2023
<https://www.ubelarts.com/blog/the-art-of-solo-art-exhibitions>

Victoria & Albert Museum. 2009. Digital Art. Viitattu 28.9.2023
<https://www.vam.ac.uk/articles/digital-art>

Yeung P. 2014. Dazed. It turns out Photoshop was a thing even in the 19th century. Viitattu 19.10.2023
<https://www.dazeddigital.com/photography/article/20483/1/it-turns-out-photoshop-was-a-thing-even-in-the-19th-century>

YLE Uutiset. 2009. Haavoittunut enkeli on suomalaisten suosikkitaulu. 2.12.2006. Viitattu 25.5.2023 <https://yle.fi/a/3-6039024>

LIITTEET

- Liite 1. Kuva teoksesta Jumalatar
- Liite 2. Kuva teoksesta On valmis
- Liite 3. Kuva teoksesta Jokimaisema #1
- Liite 4. Kuva teoksesta Saari C64
- Liite 5. Kuva teoksesta Asetelma sotilasesineillä ja sitruunalla
- Liite 6. Kuva teoksesta Paheksunta
- Liite 7. Kuva teoksesta Järvimaisema Kitkalta #1
- Liite 8. Kuva teoksesta Kehystäen
- Liite 9. Kuva teoksesta Orava puun oksien keskellä
- Liite 10. Kuva teoksesta Selkeys
- Liite 11. Kuva teoksesta Hetki ennen auringonpimennystä
- Liite 12. Kuva teoksesta ”Musta tuuli ulvoo, yksi teistä on pian kuoleva”
- Liite 13. Kuva teoksesta Los Combatientes
- Liite 14. Kuva teoksesta Jäämaisema
- Liite 15. Kuva teoksesta Taiteilija työssä värein
- Liite 16. Kuva teoksesta Taiteilija työssä viivoin
- Liite 17. Kuva teoksesta Rähisevä Ahma
- Liite 18: Kuva teoksesta Järvimaisema Kitkalta #2
- Liite 19: Kuva teoksesta Viattoman uni
- Liite 20: Kuva teoksesta Pollock #1
- Liite 21: Kuva teoksesta Myrsky
- Liite 22: Kuva teoksesta Housu #2
- Liite 23: Kuva teoksesta Hekatonkheires
- Liite 24: Kuva teoksesta Suomalainen funktionalismi
- Liite 25: Kuva teoksesta Sata näkymää A
- Liite 26: Kuva teoksesta Sata näkymää

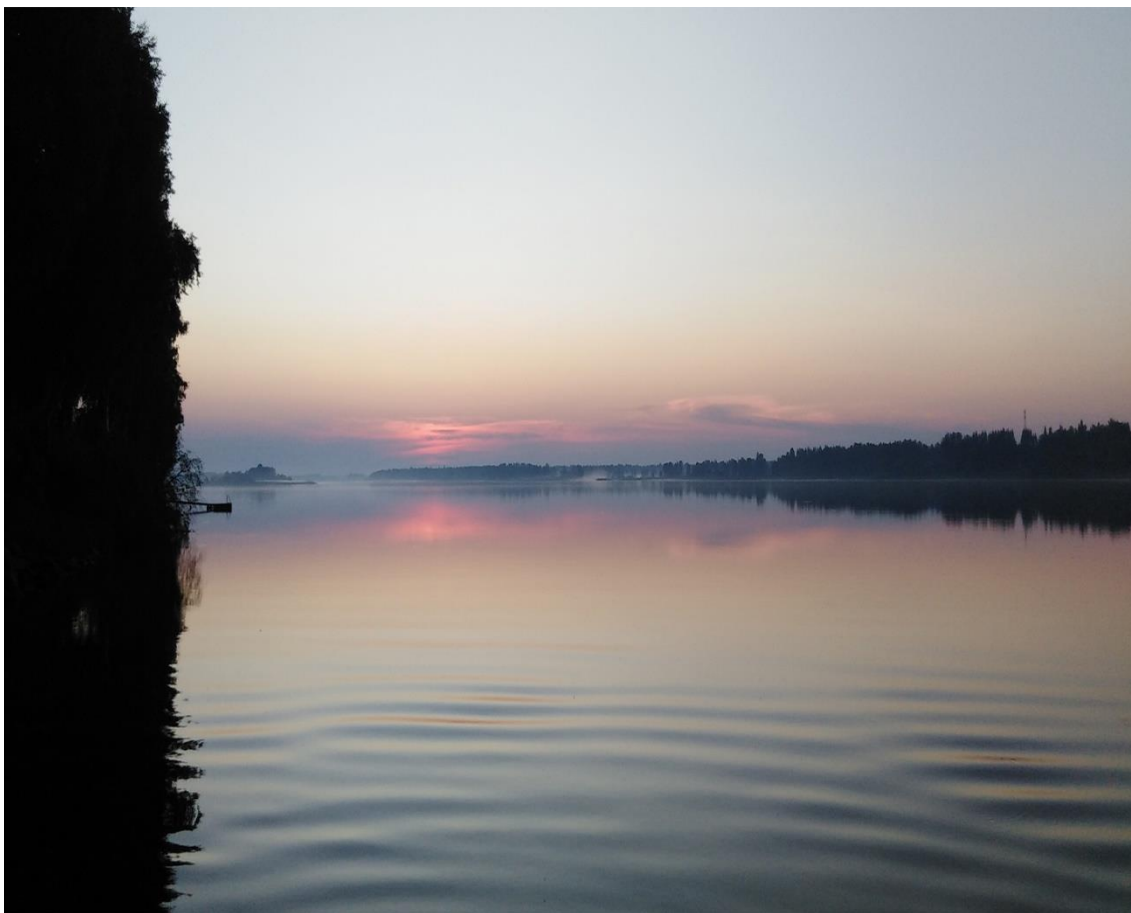
Liite 1

Liite 2

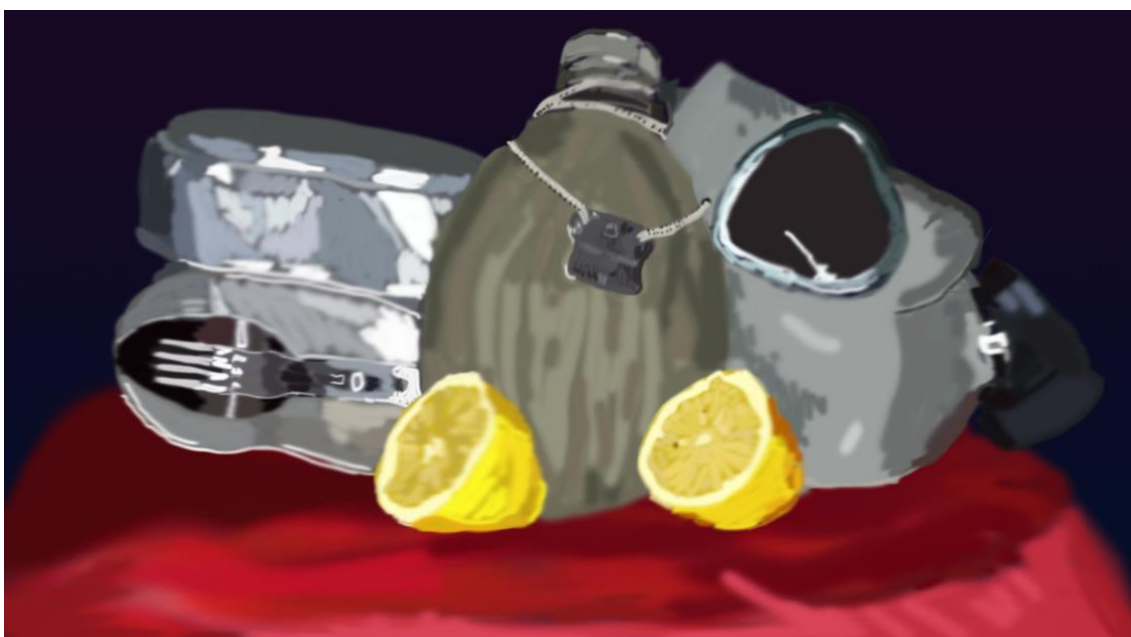
Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

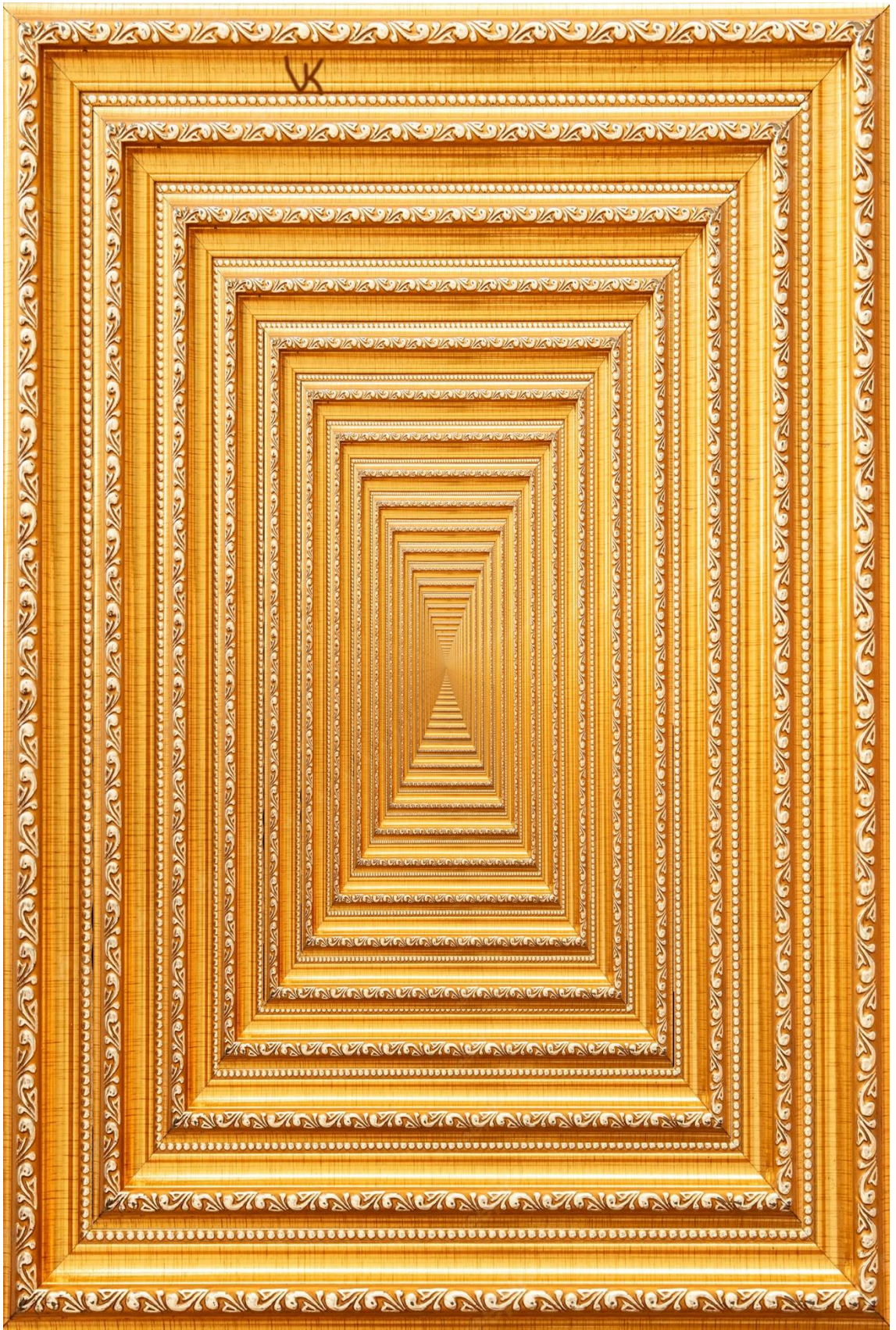

Liite 7

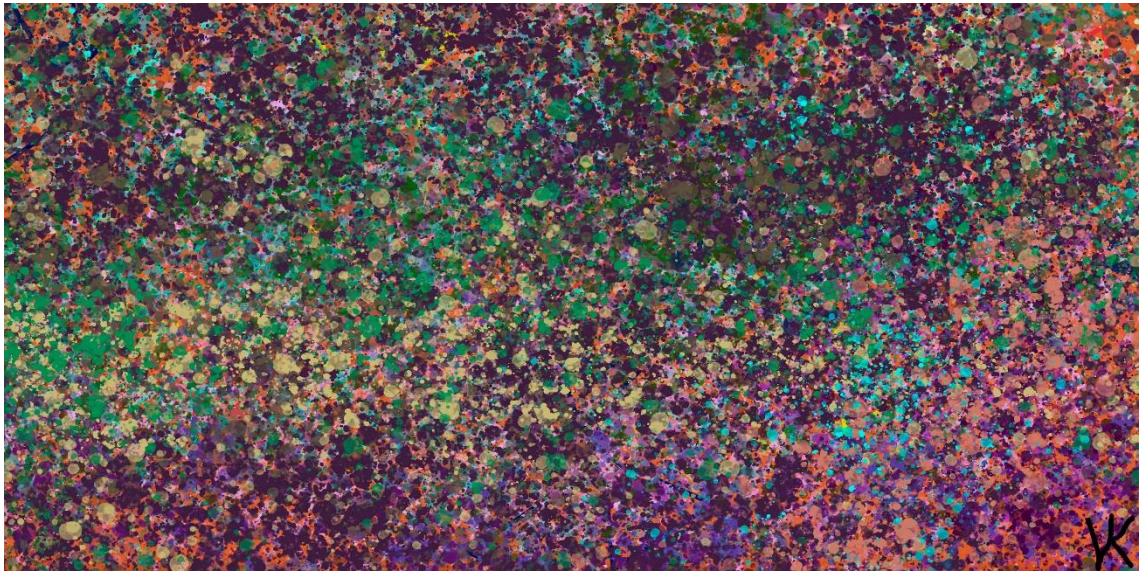
Liite 8

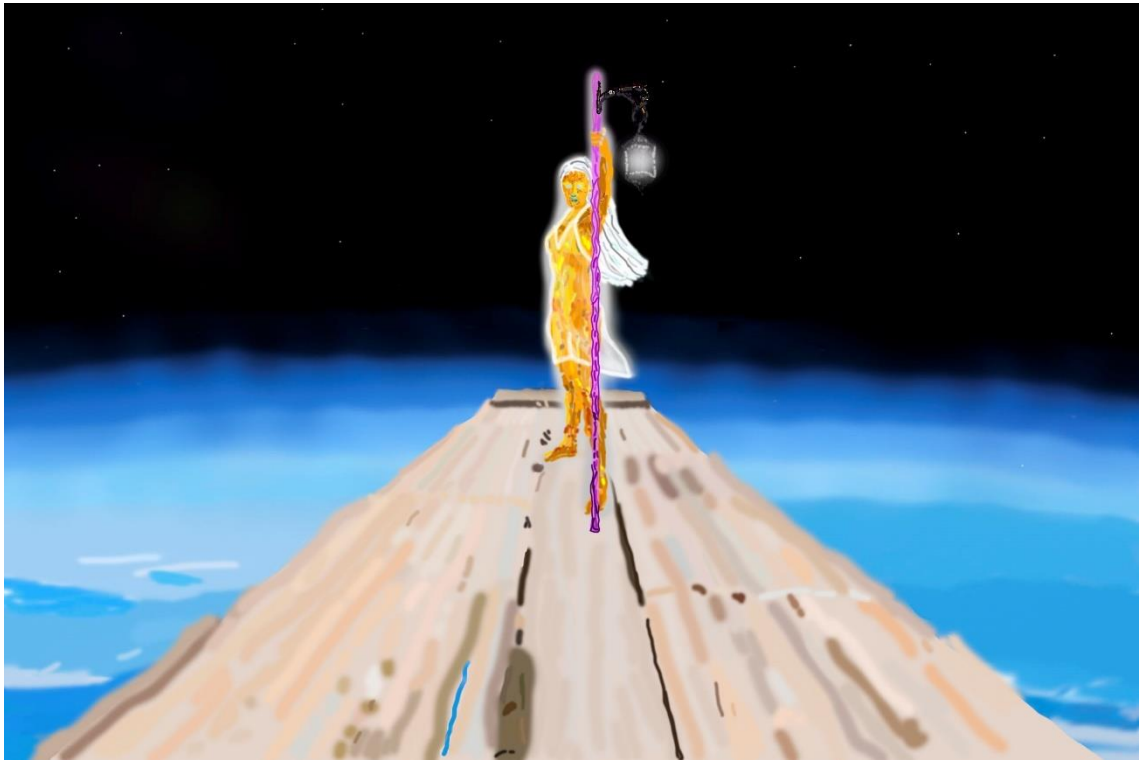
Liite 9

Liite 10

Liite 11

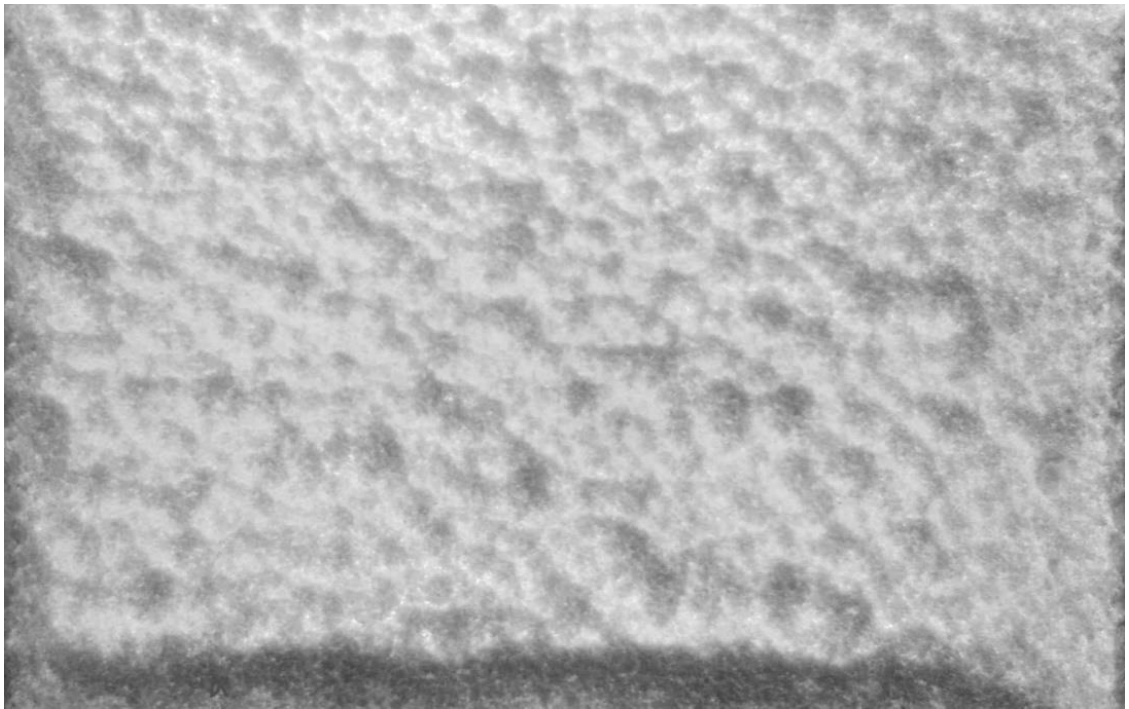
Liite 12

Liite 13

Liite 14

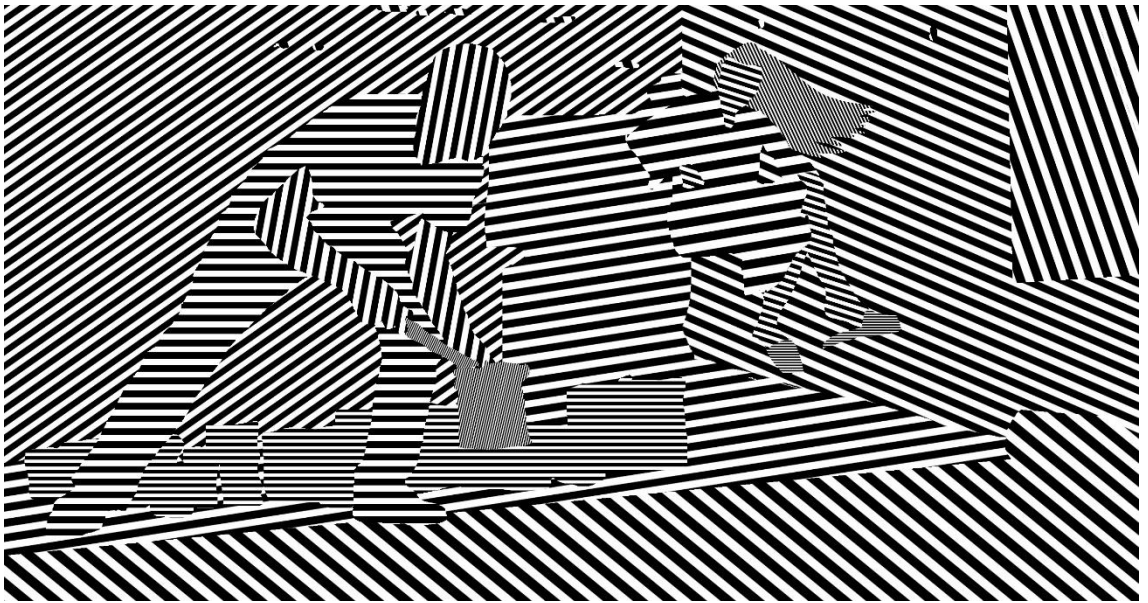

Liite 15

Liite 16

Liite 17

Liite 18

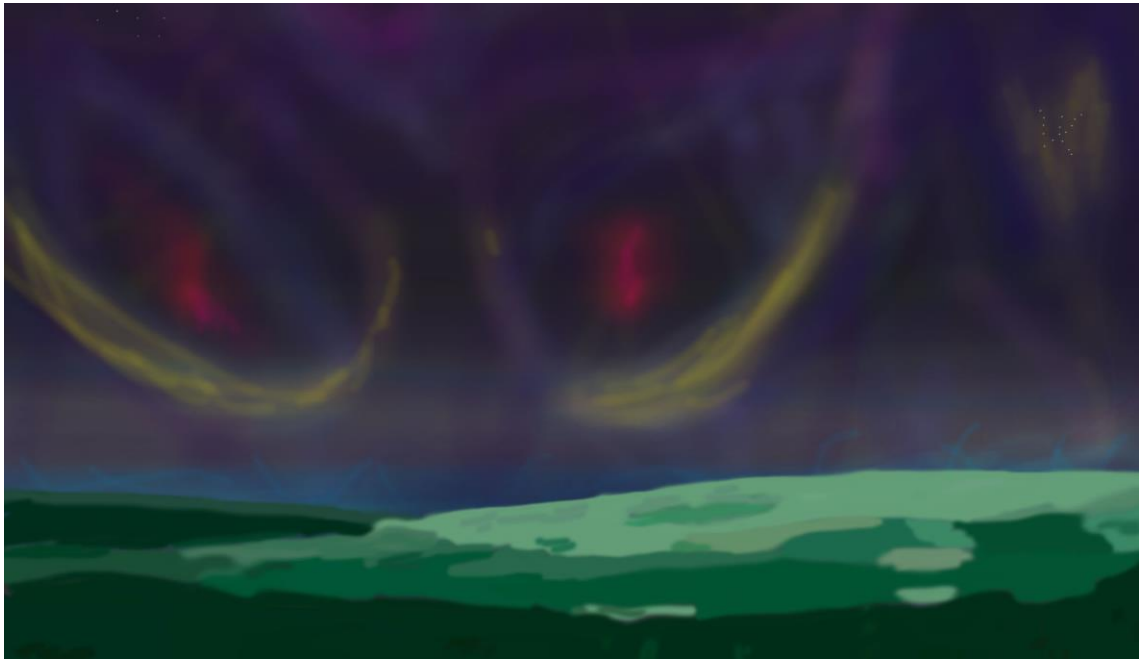
Liite 19

Liite 20

Liite 21

Liite 22

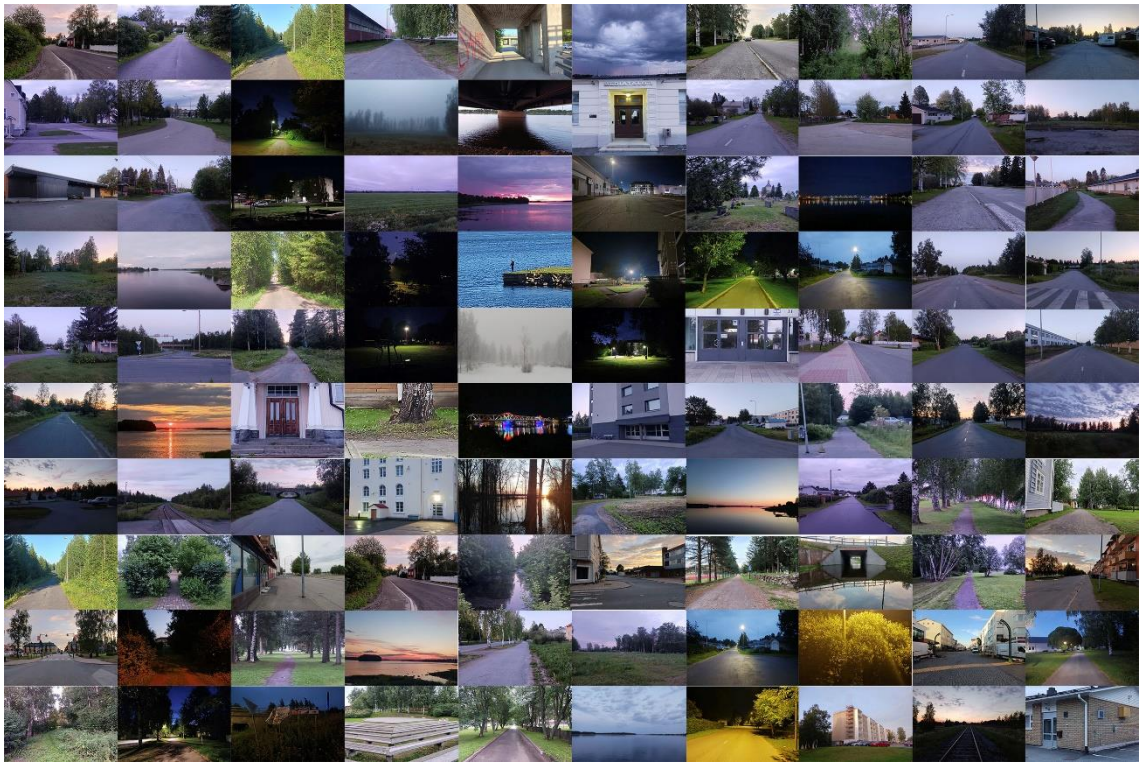
Liite 23

Liite 24

Liite 25

Liite 26

